

Косович О. В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

МОВНА ВАРІАТИВНІСТЬ ТА НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА ФУТБОЛЬНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)

Стаття присвячена актуальній проблемі підвищення ефективності мовленнєвої комунікації у футбольному середовищі з метою досягнення повного взаєморозуміння між її учасниками. Оскільки кожна культура має свій власний спосіб гри у футбол, свої тактики досягнення перемоги, свою манеру підтримки команд, виникають складнощі в процесі спілкування різномовних учасників футбольного дискурсу. У даній статті авторка, аналізуючи варіанти мови футболу, її лексичні, синтаксичні, стилістичні особливості, доходить висновку про те, що для успішної комунікації іноземною мовою необхідне етнокультурне дослідження когнітивно-прагматичного аспекту досліджуваного дискурсу, а також важливо правильно обрати той варіант мови та стиль спілкування, який підходить для даної соціально зумовленої та професійної ситуації.

Вивчення мовних засобів, які використовуються у футбольному дискурсі, особливо експресивних засобів мови, є з-поміж завдань нашого дослідження, адже вони є компонентами інституційного коду культури і беруть участь у формуванні національно-культурних параметрів спортивного дискурсу. Будучи неізолюваним явищем, спеціалізована футбольна мова, розглянута як невід'ємна частина культури і мовної системи, є одним із її потужних текстотвірних засобів. Установлено, що для досягнення успішної комунікації у футбольній сфері необхідні етнокультурні дослідження когнітивно-прагматичного аспекту досліджуваного дискурсу, способів його вербалізації.

Авторка доходить висновку, що мові футболу загалом притаманне велике розмаїття ідіоматичних виразів, метафор, ідіом, а також запозичень, що трапляються в живому футбольному коментарі, у мовленні вболівальників. Проведений аналіз виявив, що більшість запозичень у французькій футбольній термінології з'явилася завдяки англійцям. В англійській мові футболу також присутні запозичення в деякій кількості з французької та інших мов для найменування іншомовних футбольних реалій.

Ключові слова: *термінологія, футбольні терміни, масмедіа, репортаж, текстові структури, текст, текстотвірні засоби, мовні засоби, лексика, оцінна та емоційно-експресивна лексика, фразеологізм, запозичення.*

Постановка проблеми. Футбольний дискурс, як і спортивний дискурс загалом, є найбільш затребуваним дискурсом у сучасному світі, оскільки охоплює всі соціальні верстви. Футбол – вид спортивної діяльності, яким займаються і професіонали, і любителі, і величезна кількість уболівальників. Він є розмаїтим у своїх проявах.

За останні десятиліття відносини між країнами значно розширилися завдяки футболу. Щоб регулювати ці відносини, необхідно знайти засоби для міжмовного спілкування. Сьогодні як ніколи раніше постає питання про ефективність комунікації між людьми, носіями різних мов і культур. Актуальним завданням нашого дослідження є вивчення

можливих шляхів досягнення повного взаєморозуміння між учасниками комунікації у сфері футболу. У більшості випадків спільною та доступною мовою для комунікації є англійська. Однак потрібно враховувати, що кожна культура має свій власний спосіб гри у футбол та манеру підтримки своїх команд, які по-різному маніфестуються залежно від окремо взятої національної мови. Виникають проблеми, коли з'являється бажання експлікувати ці відмінності іноземною мовою.

Вивчення мовних засобів, які використовуються у футбольному дискурсі, особливо експресивних засобів мови, є одним з завдань нашого дослідження, адже вони є компонентами інституцій-

ного коду культури і беруть участь у формуванні національно-культурних параметрів спортивного дискурсу. Будучи неізолюваним явищем, спеціалізована футбольна мова, розглянута як невід'ємна частина культури і мовної системи, є одним із її потужних текстотвірних засобів [1]. Таким чином, для досягнення успішної комунікації у футбольній сфері необхідні етнокультурні дослідження когнітивно-прагматичного аспекту досліджуваного дискурсу, способів його вербалізації.

Футбольний дискурс пов'язаний з великою кількістю усних і письмових контекстів уживання. Можна виокремити такі різновиди: а) спілкування на полі під час гри у футбол, що охоплює комунікацію між самими гравцями, між гравцями та тренерами, між суддями та їхніми помічниками, між суддями, гравцями та тренерами; б) спілкування на тренерських сесіях і тренуваннях перед грою, після гри та в міжматчевих перервах; в) спілкування під час брифінгів тренерів із гравцями, обговорення гри в роздягальні серед гравців; г) спілкування на радіо та телебаченні, у пресі, інтернет-інтерв'ю з гравцями, тренерами, офіційними особами та експертами, інтернет-звіти матчів, коментарі, зокрема онлайн. До сфери спілкування включаються правила та регламенти гри, футбольна література (книжки з історії футболу, футбольні гіді по іграх, біографії гравців тощо), навчальні ресурси (книжки, статті, відеозаписи) та тренінги (семінари, лекції) для тренерів, суддів, гравців та офіційних осіб; розглядаються реакції прихильників та їхні коментарі як на стадіоні, так і в інших місцях (на вулицях, барах чи вдома перед телевізором); проводяться неофіційні дискусії про футбол між фанатами (особисто чи в Інтернеті).

Зазначений перелік комунікативних ситуацій, що вимагають використання футбольної мови, аж ніяк не є вичерпною кластеризацією. Мова футболу може зустрічатися у величезній кількості письмових і розмовних ситуацій, які впливають на той чи інший мовний вибір. Можливе використання мовних елементів (наприклад, основної футбольної термінології) в усіх зазначених вище ситуаціях, де існують відмінності у виборі лексичного, граматичного інструментарію, а також відмінності у ступені формалізації мовлення.

Відтак, далеко не однорідна мова футболу включає кілька варіантів, які залишаються, на наш погляд, недостатньо вивченими. Наукова новизна цієї статті полягає в тому, що ми дослідимо й уперше зіставимо кілька варіантів франко- та англомовного футбольного дискурсів. Розглянемо та проаналізуємо їх на матеріалі текстів футболь-

ної тематики, узятих із популярних і спеціалізованих сайтів та блогів, електронних футбольних глосаріїв, розроблених спеціально для любителів і фанатів футболу [3; 4; 6; 7–8; 10; 12].

Виклад матеріалу. Мова футболістів і тренерів. Цей варіант здебільшого є усним і неформальним, здебільша визначається ситуаційними чинниками. Футболісти та тренери схильні використовувати розмовні або сленгові, жаргонні слова та вирази і є основними винахідниками таких слів.

Розглянемо, який вигляд мають футбольні сленгові терміни у двох мовах – французькій та англійській: *bicyclette* = *bicycle kick* (велосипедний удар) – верхній удар ногою над головою; *un libero* = *sweeper / libero* (підмітальник, прибиральник) – центральний захисник, який присутній вільно на полі для усунення помилок і підтримки своїх товаришів по команді; *petit pont* (місток) = *nutmeg* (мускатний горіх) – спритне, обманне проведення м'яча через ноги суперника й оволодіння ним знову; *roulette* (рулетка, обертювий рух) = *Marseille turn* (марсельський стиль) або *double drag-back* (подвійне відштовхування назад), *coup-du-chapeau* (помах капелюхом) = *hat trick* (трюк капелюхом) – забиття одним гравцем трьох голів за один матч; *Zidane turn* (стиль З. Зідана), *Maradona turn* (стиль Д. Марадони), а також *Rocastle 360* (Рокасл 360) – особливий елемент футбольної техніки, який практикували в грі З. Зідан, Д. Марадона; *pointu* (загострений) = *noob move* (рух новачка) – удар по м'ячу кінчиком ноги, коли м'яч йде в непередбачуваному напрямку. Футбольні терміни, які використовують гравці, тренери, часто є метафорами.

Мові французьких і англійських футбольних гравців і тренерів є властиве вживання запозичених слів, головню через їхню лаконічність, таку необхідну в умовах коротких перерв у грі. Так, французький вираз *cul-de-sac* (глухий кут) прижився в англійській футбольній термінології і означає ситуацію, в якій гравець несе м'яч у ту частину поля, де він може мало впливати на гру. Однак досить важко відшукати приклади використання французьких термінів в англійській мові футболу, що зрозуміло. Тоді як англійські слова і вирази, незважаючи на існуючі регламенти, присутні у вживанні у французькій мові, часто поряд із французькими багатоскладовими еквівалентами: *penalty* = *coup de pied de reparation* – штрафний удар; *corner* = *coup de pied de coin* – кутовий удар; *pressing* – командний пресинг суперника; *derby* – матч двох футбольних команд одного міста; *double contact* – передати м'яч, торкнув-

шись його швидко двічі, однією або двома ногами; *hold-up* – перемога команди (зазвичай наприкінці гри), яка явно домінувала весь матч; *flip flap* – технічний різновид удару по м'ячу.

Ужиток іншомовних слів сприяє розширенню лексичних запасів спортивної підмови, сприяє розвитку синонімії, дає змогу економити мовленнєві засоби, а також свідчить про наявність міжкультурних зв'язків країн-носіїв мови.

Мова футбольних правил і статутів. Це – офіційний письмовий варіант футбольної мови, що містить поряд з основною футбольною термінологією елементи юридичної мови, не тільки так звані закони гри, а й правила, що регулюють змагання з футболу, які проводяться, зокрема, на міжнародному рівні. Ці правила продукуються такими організаціями, як ФІФА або УЄФА (і подібними організаціями на різних континентах), а також національними та регіональними футбольними асоціаціями.

Мова теорії футболу. Як в усній, так і в письмовій формі, як офіційна або напівофіційна мова, цей різновид використовується в таких текстах, як науково-популярні та популярні публікації з питань футболу (коучинг, тактика тощо), відеозаписи, семінари, навчальні курси та лекції, які здебільшого стосуються футбольних тренерів, і будується переважно на базовій футбольній термінології. Елементи цієї мови можуть також відобразитися в аналізах матчів, представлених експертами з футболу на телебаченні, радіо або в пресі.

Мова телевізійного футбольного коментаря. З усіх розглянутих варіантів футбольної мови телевізійний коментар, ймовірно, є найвідомішим широкому загалу, оскільки навіть ті, хто не особливо любить футбол, знайомі з ним. Як і у випадку зі спортивними телевізійними коментарями в багатьох інших спортивних дисциплінах, цей жанр характеризується двома його типами: покроковий опис гри (*play-by-play commentary*) від професійного коментатора та коментар гри від запрошеного коментатора, зазвичай професійного спортсмена (*color commentary*). Покроковий опис гри фокусується на дії, на відміну від «*color commentary*», що належить до більш дискурсивного мовлення, яким коментатори заповнюють доволі довгі проміжки між діями. Було б складно узагальнити стиль коментаря, оскільки він може значно варіюватися залежно від освітнього рівня коментаторів та ситуативних чинників.

В умовах усного репортажу коментатор не завжди встигає передати всі дії гравців, які ми бачимо на екрані, події відбуваються досить

швидко, динамічно, часом дуже стрімко, що зумовлює певні особливості: пропуск деяких частин мови (артикля, часток, іменника, дієслова), вигуки, домінуюче використання теперішнього часу для жвавості мовлення, незавершені фрази тощо.

Знаменитий французький коментатор Тьєррі Ролан є автором культових футбольних коментарів, що передають не тільки напруження гри, а й, як кажуть самі французи, дух нації. Наприклад: «*Allez ton petit bonhomme! Oui! Oui! Oui! Oui!*»/ «*Давай мій хлопчина. Так! Так!...; «La défense de l'Uruguay, c'est pas la Sécurité sociale»/ «Захист Уругваю – це не соціальне забезпечення»; «J'ai bien l'impression que les touches ont changé d'âne» / «У мене склалося враження, що мухи поміняли осла» [16].*

Мовлення футбольних коментаторів в обох мовах під час прямих трансляцій футбольних матчів по телебаченню насичене метафорами, порівняннями, фразеологією, різнофункціональними тропами, що свідчить про його живий, динамічний характер. Явно простежується авторська оцінка того, що відбувається, особисте ставлення до зображуваних подій, а також використання всіх різноманітних засобів, які дають у результаті ефект присутності.

Коментатори використовують певний набір мовних засобів (зокрема, антитезу, парадокс, анафору, паралелізм, епітет, риторичне запитання, інверсію, каламбур, сегментацію, алюзію, гіперболу, іронію та ін.), спрямованих на максимальне посилення емоційності мовленнєвого акту, у прагненні створити в оточуючих деколи перебільшене уявлення про сильні сторони одного спортсмена (команди), унікальність досягнутих результатів.

Мова футбольної преси. Цей варіант футбольної мови містить низку типових жанрів преси, таких як: новини, коментарі, редакційні статті, аналітичні статті, аналізи матчів і звіти. Важко говорити про мову футбольної преси узагальнено, тому що вибір мовних одиниць залежить не тільки від жанру, а й від виду газети/журналу (присвячена спорту або футболу як такому, якісне поважне видання чи таблоїд). Розглянемо кілька прикладів із двох мов: *a clinical finish* (клінічний фініш) – так називають добре вибудований, контрольований удар по м'ячу з гольової позиції, що закінчується у воротах; *the long-ball game* (гра в довгу подачу) – часто несхвальна характеристика стилю гри у футбол, у якому команда вважає за краще грати довгими передачами, сподіваючись, що гравець, який атакує, отримає м'яч, передасть його або заб'є; *buts casquette* (гол-фуражка/

кепка) – гол, забитий безглуздим або незвичним способом; *they have a big physical presence* (у них велика фізична присутність) – так характеризують команду, у якій багато великих і фізично сильних гравців й, як результат, дуже потужний стиль гри; *bouffer la feuille* – пропустити стовідсоткові голюві моменти; *dévié* (відкручений/розігвинчений) – гравець, який пропустив свій удар по воротах або пас товаришеві по команді [4; 6; 12; 19].

Мова футбольних уболівальників, фанатів. Уболівальники, які є важливим елементом практично будь-якої футбольної події, висловлюють підтримку своїй улюбленій команді через аплодисменти, вигуки, промови або пісні, які підбадьорюють місцеву команду або висміюють команду супротивника та її уболівальників. Деякі словосполучення з мови уболівальників і спортсменів для людей, які не є прихильниками футболу, здаються малозрозумілими, а іноді й зовсім безглуздими. Дослідження показують, що мові уболівальників і фанатів футболу притаманні головним чином метафори, часто агресивні або комічні, такі, що висміюють, а також сленгові, жаргонні слова і фрази. Хоча далеко не все в жаргонній мові є прийнятним, вона помітно прикрашає мову своєю жвавістю, гнучкістю і несподіваною дотепністю. Жаргон – рухливий і мінливий у часі, витісняє респектабельне мовлення за допомогою засобів масової інформації та поширення масової культури, які накладають відбиток на мову всієї нації [1].

Розглянемо такі вирази, які можна часто почути з вуст англомовних шанувальників футболу під час перегляду матчу: *What a beauty!* (краса) / *What a cracker!* (крекер, красень, ін.) – як правило, вживається стосовно таких майстрів футболу, як Мессі, Роналду та інших, бо ці слова використовуються, коли гравець забиває гол на великі відстані, викликаючи вибух тріумфу на стадіоні. *What a screamer!* (сенсація, чудовий екземпляр). *That was a sitter* (нескладна справа) / *he should have buried that* (йому слід було закопати це) – ці два вирази використовують найчастіше, коли команда нездатна забити гол у простій ігровій ситуації. *We need a clean sheet* (буквально «нам потрібен чистий аркуш») – ця фраза висловлює надію, що воротар не пропустить гол і тим самим дасть команді шанс на перемогу. Вони супроводжуються змішаними почуттями страху, смутку та гніву уболівальників. *It's time to park the bus* (настав час паркувати автобус) – ця фраза закликає до ультраоборонної манери гри, де команда відчайдушно намагається зберегти свої ворота (*a clean sheet*), коли всі 11 гравців прагнуть зірвати

загрози нападів з боку супротивників, не роблячи спроб нападу, що дає враження автобуса, припаркованого перед воротами. *Man on!* – стадіон скандує цю фразу, коли гравець не помічає близьку присутність противника, і тим самим попереджає про підготовку нападу. *The wall did its job* (стіна спрацювала) – потрібна мужність, щоб бути частиною «стіни» під час забиття штрафного. Якщо стіна є «міцною» і блокує або відхиляє м'яч, кажуть, що гравці зробили свою роботу [5; 6].

Франкомовні фанати часто використовують таку лексику [8; 12]: *le ventre mou* (м'явий, м'який живіт) – перебування команди в середині таблиці класифікації, де немає жодного ризику вильоту та немає можливостей претендувати на європейські змагання; *ascenseur* (ліфт) – цей термін відноситься до гравця, який використовує іншого гравця, щоб вдарити по м'ячу в стрибку, як правило, головою; *contrôle porte-manteau* (вішалка) – торкання м'яча ногою зігнутою догори та його утримування ногами; *une chèvre* (коза) – поганий гравець, без майстерності; *sortir une biscotte* (вумягнути бисквіт) – стосується рефері, коли він розмахує жовтою карткою; *une passoire* (друшляк) – про воротаря, який пропускає м'ячі у свої ворота; *vendanger une occasion* – дієслово *vendanger* використовують, коли йдеться про збір винограду у значенні «збирати врожай винограду», у футболі – у значенні «бити по м'ячу сильно, але не в бік воріт»; *oublier de détacher sa caravane* (забувати відчепити причін) – цю фразу застосовують щодо гравця, який відстає від інших, повільно бігає, ніби тягне м'яч; *envoyer au casse-croûte* (відправити на закуску) – йдеться про гравця, який вступає в захист, бажаючи самостійно наступати на ворота; *jouer dans un fauteuil* (грати в кріслі) – грати спокійно, почуватися впевнено на полі; *faire banquette* (влаштуватися на лавочці) – кажуть про гравця, який залишається на лавці запасних, не бере участі в грі; *prendre un aller-retour avec le sac à dos et le piolet* (брати квиток в обидва кінці, рюкзак і сокирку) – цей вираз використовують щодо гравця, який дістав травму та змушений залишити поле на ношах; *se prendre une valise* (узятися за валізу) – кажуть про команду, що зазнала великого програшу; *mouiller le maillot* (намочити сорочку) – значить вкласти в матч усю енергію та сили.

Порівняємо кілька сленгових термінів у двох мовах. Для номінації дуже сильного удару по воротах існує французький сленговий вираз *une patate* (картопля). Англійські уболівальники вживають для цього слова *bomb* (бомба) або *hoof* (копито). Французи кажуть *fermer la boutique* (закрити крамничку), а англійці *park the bus* (припаркувати

автобус) або *batten down the hatches* (замкнути/задріти люки), коли команда приймає ультраоборонну стратегію після завоювання лідерства. Французький жаргонний вислів *il mange la craie* (він їсть крейду) у футбольному значенні «гравець, який постійно грає поруч із боковою лінією» схожий у своєму значенні на англійський термін *gipper* (стрілець) у значенні «спеціальний гравець команди, який часто тримається біля бокової лінії та призначений для того, щоб гнатися по полю після удару або втрачання м'яча і переслідувати суперника максимально швидко» [2; 11; 12].

Уболівальники-фанати також висловлюють свої думки та емоції на командних прапорах або банерах, що виставляються під час матчів. Поза стадіоном, уболівальники команди передають свої думки через журнали уболівальників (*fanzines*), онлайн-блоги та дискусійні сайти (форуми). Вони схильні використовувати неформальну мову, яка іноді стає образливою, коли вони звертаються до уболівальників команд суперників. Тексти, які там подаються, вирізняються своєрідністю, оскільки в них мовні форми є гібридними – змішання молодіжної мови та мови конкретної субкультури. Відтак, зростає інтерес лінгвістів до аналізу нових, інтерактивних типів текстів, що створюються спортивними уболівальниками в чат-комунікації, оскільки на матеріалі текстів, вбудованих у дискурсивний простір уболівальників, уможлиблюється висвітлення багатьох ключових проблем сучасної лінгвістики.

Можливо виокремити ще кілька підваріантів футбольної мови, наприклад, мову футбольних чиновників, яку певною мірою можна розглядати як усний різновид мови правил, положень і статутів. Однак вони не міститимуть жодних ознак, які могли б відокремити їх від варіантів, поданих нами вище.

Висновки. Отже, сфера футбольного дискурсу не є ізольованою від інших видів дискурсу. Вона не лише активно поповнюється новими лексичними одиницями, запозичуючи їх в інших дискурсах, а й сама є джерелом поповнення лексики інших професійних груп. Тенденція до взаємозапозичень між різними видами дискурсів є показником їхнього активного взаємопроникнення. Це зумовлено, по-перше, найдинамічнішою природою дискурсу як гнучкого ресурсу соціальної взаємодії, по-друге, дедалі більшим розширенням контактів між користувачами різних дискурсів усередині однієї культури, і, по-третє, глобальними процесами, що стирають кордони у спілкуванні представників різних культур.

Автори футбольних статей, репортажів передають матеріал через своє власне сприйняття, беруть

участь у виборі стилістичних і зображувальних засобів. Від особистості автора загалом залежить оцінка, точка зору, з якої буде представлена подія. Головним завданням спортивної статті є ретельний аналіз подій, їх оцінка, для чого автор вибірково добирає необхідні мовні засоби, усуває шаблонність. Переважають синтаксичні конструкції, покликані посилити динаміку спорту, передати емоції та підсвідомий, асоціативний рівень сприйняття.

Мові футболу загалом притаманне велике розмаїття ідіоматичних виразів, метафор, а також запозичень, що трапляються в живому футбольному коментарі, у мовленні уболівальників. Проведений аналіз виявив, що більшість запозичень у французькій футбольній термінології з'явилася завдяки англізмам. В англійській мові футболу також присутні запозичення в деякій кількості з французької та інших мов для найменування іншомовних футбольних реалій.

Спостереження показують, що футбол забезпечує бачення, в якому дискурси національної ідентичності відображені та опосередковані масовою комунікацією. Мова, якою говорить спорт, нічим не відрізняється від будь-якої іншої мови. Це – частина соціальної, культурної, економічної та політичної сутності націй.

Більшість із різновидів мови футболу слід класифікувати як реєстри, оскільки вони пов'язані з конкретними ситуаціями, що вимагають специфічних елементів мови. Футболісти та їхні тренери розробили свій власний сленг, який вони використовують здебільшого у професійних контекстах (під час гри у футбол або на тренерських сесіях, але не обов'язково на телебаченні, радіо чи в пресі). Цей тип мови демонструє характеристики орієнтованого на дію реєстру. Щодо мови футбольних фанатів, було б справедливо використовувати термін *соціолект* для позначення цього різновиду футбольної мови за умови, що ми обмежимо його ультрагрупами окремих команд. Ці групи, на відміну від звичайних або основних фанатів, становлять субкультури, мова яких слугує важливим маркером ідентифікації.

Розмаїття футбольної мови насправді є сукупністю кількох її варіантів, що містять спільні елементи (базова термінологія футболу), але водночас демонструють відмінності між собою, що стосуються вибору лексичного, граматичного інструментарію, а також міри формалізації мовлення та діапазону мови, що використовується. Для успішної комунікації іноземною мовою важливо знати, який варіант мови та стиль спілкування обрати для даної соціально зумовленої ситуації.

Список літератури:

1. Косович О. В. Сучасна футбольна термінологія французької та англійської мов: аналіз основних джерел формування. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (73) № 1 Ч. 1 2023. С. 178–183.
2. Шульга Т. Спортивний жаргон у мові студентів-фізкультурників. Культура слова. № 75. 2011. С. 177–180.
3. Alder J. Football Glossary. URL: <https://www.thoughtco.com/football-glossary-1335397> (дата звернення: 29.06.2023).
4. BBC World Service. Learning English: Vocabulary – football. URL: <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/grammar/vocabulary/football.shtml> (дата звернення: 29.06.2023).
5. English football slang. URL: <http://www.lingualearnenglish.com/blog/featured/english-football/> (дата звернення: 19.06.2023).
6. Euro 2016: the football snobs' dictionary. URL: <http://www.gq-magazine.co.uk/article/euro-2016-football-jargon-dictionary> (дата звернення: 13.06.2023).
7. Football (soccer) dictionary, glossary and terms. URL: <http://football-bible.com/soccer-glossary/letterc.html> (дата звернення: 11.06.2023).
8. Laws of the game. URL: https://www.fifa.com/mm/Document/FootballDevelopment/Refereeing/02/36/01/11/LawsofthegamewebEN_Neutral.pdf (дата звернення: 30.06.2023).
9. Larousse. URL: <http://www.larousse.fr/> (дата звернення: 28.06.2023).
10. Lexique du foot. URL: <http://drc.footeo.com/page/lexique-du-foot.html> (дата звернення: 30.06.2023).
11. Lois du Jeu. URL: http://resources.fifa.com/mm/document/footballdevelopment/refereeing/02/90/11/67/082236_220517_lotg_17_18_fr_single_page_150dpi_french.pdf (дата звернення: 28.06.2023).
12. Oxford Dictionaries. URL: <http://oxforddictionaries.com/> (дата звернення: 29.06.2023).
13. Quelques termes footballistiques. URL: <http://as-brouviller.footeo.com/page/quelques-termes-footballistiques.html> (дата звернення: 28.06.2023).
14. Rialland M. Les expressions footballistiques décryptées. URL: <http://www.linternaute.com/sport/foot/dossier/les-expressions-footballistiques-decryptees/les-expressions-du-foot-illustrees.shtml> (дата звернення: 29.06.2023).
15. Sévérac D. Barça-PSG. Débat: remonter quatre buts, est-ce possible? URL: <http://www.leparisien.fr/sports/football/psg/barca-psg-debat-remonter-quatre-buts-est-ce-possible-06-03-2017-6735735.php> (дата звернення: 30.06.2023).
16. Top 10 des phrases cultes de Thierry Roland. URL: http://www.gentside.com/thierry-roland/top-10-des-phrases-cultes-de-thierry-roland_art41718.html (дата звернення: 30.06.2023).

Kosovych O. V. LANGUAGE VARIATION AND NATIONAL SPECIFICITY OF FOOTBALL DISCOURSE (BASED ON FRENCH AND ENGLISH)

The article is devoted to the topical issue of improving the effectiveness of speech communication in the football environment in order to achieve full mutual understanding between its participants. Since each culture has its own way of playing football, its own tactics of achieving victory, its own way of supporting teams, difficulties arise in the process of communication between multilingual participants of football discourse. In this article, the author, analysing the variants of the football language, its lexical, syntactic, stylistic features, comes to the conclusion that successful communication in a foreign language requires an ethnocultural study of the cognitive and pragmatic aspect of the discourse under study, and it is also important to choose the right language variant and style of communication that is suitable for a given socially and professionally determined situation.

The study of linguistic means used in football discourse, especially expressive means of language, is among the tasks of our research, as they are components of the institutional code of culture and participate in the formation of national and cultural parameters of sports discourse. Being a non-isolated phenomenon, the specialised football language, considered as an integral part of the culture and language system, is one of its powerful text-forming means. It has been established that in order to achieve successful communication in the football sphere, ethnocultural studies of the cognitive and pragmatic aspect of the studied discourse and the ways of its verbalisation are necessary.

The author comes to the conclusion that the language of football in general is characterised by a wide variety of idiomatic expressions, metaphors, idioms, as well as borrowings that occur in live football commentary and in the speech of fans. The analysis revealed that the majority of borrowings in French football terminology appeared thanks to Anglicisms. The English language of football also contains some borrowings from French and other languages to name foreign football realities.

Key words: terminology, football terms, mass media, reportage, text structures, text, text-forming means, language means, vocabulary, evaluative and emotionally expressive vocabulary, phraseology, borrowing.